

HET MEISJE MET DE LUIDENDE STEM

roman

ABI DARÉ

LEES-
CLUBKIT

EEN BRIEF VAN AUTEUR

ABI DARÉ

TOEN IK TIEN WERD, begon ik mijn moeder te schrijven. Ze reisde veel voor haar werk, en omdat er toen nog geen mobiele telefoons waren, was schrijven een geschikte manier om mijn gevoelens over te brengen, of ik nu gekwetst was of gelukkig, extatisch of neerslachtig. Ik schreef op alle dingen die ik kon vinden: gebruikte tissues, kleine notitieboekjes en schriften die bedoeld waren voor huiswerk.

Toen ik dertien werd, werd ik naar een meisjesinternaat in Lagos, Nigeria, gestuurd. Daar ontdekte ik dat mijn passie voor het schrijven van brieven en dagboeken zich had ontwikkeld tot een passie voor het vertellen van verhalen.

Er leefden personages in mijn hoofd en ik had een uitlaatklep nodig, dus ik draaide toneelstukken in elkaar, krabbelde ongeveer in een dag een script op papier en op dezelfde dag regisseerde ik een korte voorstelling waarmee de meisjes zich op een zaterdagmiddag zouden kunnen vermaken. Toen ik Nigeria begin 2000 verliet om in Engeland aan de universiteit te gaan studeren, voelde ik me verloren. Ik miste alles van thuis: het eten, de mensen, het weer, mijn familie – en dus besloot ik een blog te beginnen waarop ik verslag kon doen van mijn ervaringen als immigrant, en ik was aangenaam verrast toen dat een enorm succes werd.

Nadat ik gestopt was met bloggen om me op het schrijven van fictie te richten, heeft het nog ongeveer acht jaar geduurd, en zijn eerst mijn dochters nog geboren, voordat ik het verhaal schreef dat uiteindelijk mijn debuut is geworden. Ik schreef mijn eerste versie in slechts zeven tot acht maanden, omdat er een niet-verteld verhaal op me drukte, omdat de stem van Adunni – mijn hoofdpersoon – gehoord moest worden. Adunni is een veertienjarig meisje dat opgroeit in een Nigeriaans dorp. Ze is levendig, een dromer en het enige wat ze wil is onderwijs. Zelfs wanneer haar moeder sterft en haar vader haar verkoopt om de derde vrouw te worden van een veel oudere man, geeft Adunni niet op.

Wanneer zich een tragedie voordoet in het huis van haar man, slaat Adunni op de vlucht en gaat ze aan het werk als dienstmeisje voor een rijke familie in Lagos. Ze wordt gevangengenomen, geslagen en niet betaald voor haar diensten, maar toch laat ze zich niet kleinkrijgen. Als ze ontdekt dat Rebecca, het dienstmeisje dat ze verving, verdwenen is, beseft ze dat ze zich uit de voeten moet maken. Mijn debuut, *Het meisje met de luidende stem*, is een verhaal over de ontsnapping van Adunni. Over haar strijd voor het recht op onderwijs. Het is mijn manier om jonge meisjes zoals zij een stem te geven, mijn manier om het verhaal dat daarachter schuilgaat te ontdoen van alle last.

DISCUSSIEVRAGEN

1. In *Het meisje met de luidende stem* vergelijkt Adunni haar moeder met een rozenbloem: 'Als ik soms mijn ogen dichtdoe, dan zie ik mijn mama als een rozenbloem; een gele en rode en paarse roos met glanzende blaadjes.' Waar staat deze vergelijking symbool voor volgens jou? Ze herinnert zich ook dat haar moeder een zoete geur had als die van een rozenstruik. Waarom denk je dat ze haar moeder vergelijkt met dit specifieke type bloem? Denk je dat onze vijf zintuigen onze herinneringen beïnvloeden?
2. Adunni ziet erg op tegen haar aanstaande huwelijk met Morufu, terwijl haar vriendin Enitan oprecht blij is voor Adunni, omdat ze gelooft dat Adunni's leven er na de bruiloft op vooruit zal gaan. Waarom denk je dat de standpunten van Adunni en Enitan zo haaks op elkaar staan? Kun je een vergelijking trekken tussen de culturele opvatting over het huwelijk in Nederland met die in Nigeria?
3. Vergelijk het personage van Khadija met alles wat je te weten krijgt over Adunni's moeder. Op welke manier vertonen hun levens overeenkomsten? En waarin verschillen ze?
4. Waarom denk je dat Bamidele niet terugkomt voor Khadija? Wat denk je dat hij in haar oor fluistert voordat hij haar voorgoed verlaat?
5. Waarom denk je dat Adunni een hechtere band heeft met Kayus dan met Born-boy? Wat maakt hun band zo sterk?
6. Waarom denk je dat baden een belangrijke symbolische betekenis heeft in de Nigeriaanse volkscultuur en in de roman? Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen het bad waarvan Kadija gelooft dat het haar en het leven van haar baby zal redden, en het bad waarvan Tia's schoonmoeder denkt dat het Tia zal helpen bij het zwanger worden?
7. Van kinds af aan droomt Adunni ervan om Ikati te verlaten en naar Lagos, 'die grote, stralende stad', te gaan. Echter, wanneer ze er daadwerkelijk arriveert, is het niet helemaal hoe ze het voor zich had gezien. In welk opzicht verandert haar perceptie van de stad als ze er eenmaal is? En hoe verhoudt haar ervaring van Lagos zich tot die van Big Madam en Tia? Vergelijk de manieren waarop alle drie de vrouwen de stad bekijken en ervaren, en bespreek de mogelijkheden die de stad volgens ieder van hen te bieden heeft.
8. Adunni en Tia hebben onmiddellijk een band, die in de loop van de tijd steeds hechter wordt. Toch verschillen ze in karakter en in leeftijd en hebben ze voorafgaand aan hun ontmoeting beiden heel verschillende levens geleid. Hoe komt het dat ze zo naar elkaar toetrekken? En hoe zou hun vriendschap zich ontwikkelen als het verhaal verder zou gaan? Zullen ze vrienden blijven, ook al lijken hun werelden onverenigbaar?
9. Direct na de badceremonie draait Tia zich om en staart ze Adunni aan. Wat betekent dit moment volgens jou? Waarom denk je dat het zoveel indruk maakt op Adunni?
10. Na afloop van de badceremonie wil Adunni 'vragen, schreeuwen, waarom de vrouwen in Nigeria altijd meer moeten lijden dan de mannen'. Welke specifieke momenten hebben ertoe geleid dat ze tot deze vraag is gekomen? Wat onthullen deze gebeurtenissen over de heersende culturele opvatting over vrouwen?
11. Adunni herinnert zich dat haar moeder zei: 'Adunni, je moet goed zijn voor andere mensen, ook als je niet gezond bent, ook als de hele wereld om je heen niet gezond is.' In welk opzicht denk je dat Adunni's keuzes en dromen voor de toekomst hierdoor beïnvloed worden?
12. De eerste keer dat Big Madam Adunni hoort zingen, slaat ze haar en zegt ze: 'Dit is jouw dorp niet. Hier gedragen we ons als nette mensen.' Later, wanneer Big Madam Big Daddy noodgedwongen het huis uit heeft gezet en Adunni haar troost, wil Big Madam juist dat Adunni voor haar zingt. Bespreek de betekenis van dat moment. Waarom is Big Madams mening over Adunni's gezang veranderd volgens jou?
13. De beheersing en het lezen van de Engelse taal vervult Adunni in eerste instantie met trots. Maar later zegt ze hierover: 'Engels is gewoon een taal, net als Yoruba en Igbo en Hausa. Er is niks heel speciaals aan, je wordt er niet slim van...' Wat bedoelt ze hiermee denk je?
14. Wat vind je van het eind van het boek? Heeft het een goede afloop voor Adunni? Hoewel ze de kans krijgt haar droom na te jagen en terug kan keren naar school, zijn er ook moeilijke momenten: ze moet zien om te gaan met het feit dat ze haar familie heeft achtergelaten en dat haar man misschien gestopt is met het onderhouden van haar familie. Daarnaast blijft het mysterie rondom de verdwijning van Rebecca gedeeltelijk onopgelost. Hoe denk je dat deze losse eindjes Adunni beïnvloeden bij het volwassen worden?
15. Kun je, nu je samen met Adunni aan deze reis begonnen bent, een definitie geven van een 'luidende stem'? Hoe kun je een luidende stem krijgen volgens jou? Wat voor toekomst ligt er voor Adunni in het verschiet?

Q&A MET DE AUTEUR

ABI DARÉ

WELKE LESSEN UIT JE FAMILIE WIL JE DOORGEVEN AAN JE KINDEREN?

Ik hoop dat mijn meisjes opgroeien tot veerkrachtige, aardige en liefhebbende maar moedige vrouwen. Dat ze empathisch zijn en dat hun liefde zich uitstrekt tot iedereen in hun omgeving. Mijn moeder is een van de meest vrijgevege mensen die ik ken, en ik wil dat mijn kinderen dat ook zijn. Het belang van discipline heb ik ook van mijn moeder geleerd: je best doen en keihard werken voor wat je wilt bereiken. En geen nee accepteren voor iets waarin je echt gelooft. Ook in geval van afwijzing is het van belang je niet te laten leiden door zelfmedelijden, maar moet je gewoon besluiten om aan de slag te gaan en dingen voor elkaar te krijgen.

WAT IS JOUW ADVIES AAN JONGERE SCHRIJVERS?

Het is belangrijk om tijd te investeren in schrijven en in het vertellen van verhalen. Tijd vinden om te schrijven en dat blijven volhouden is de hoofdzaak. Geef je droom om te schrijven nooit op. Houd vast aan het idee dat jouw verhaal de moeite waard is om gelezen te worden en om naar te luisteren. Verzamel mensen om je heen die je nuttige feedback kunnen geven, dat is van onschatbare waarde voor het schrijven. En, wanneer je wilt publiceren, trek het je niet aan als je eens wordt afgewezen: iedere schrijver wordt vroeg of laat geconfronteerd met afwijzing. Ga er vooral mee door!

HOE ZIET HET LEVEN VAN EEN DIENSTMEISJE ERUIT IN NIGERIA?

Er werkte een aantal dienstmeisjes voor ons gezin, maar pas toen ik een zomer doorbracht in het huis van mijn burens kreeg ik de kans om een hechte band op te bouwen met een jong meisje, Miriam. Ze werkte voor mijn buurvrouw en stond ongeveer om vier of vijf uur op om aan haar taken te beginnen: vegen, het huis opruimen, schrobben, borden afwassen. Ook bereidde ze het eten voor het gezin: ze verzorgde het ontbijt, de lunch en het diner. Het was een eindeloze routine van klusjes, en ze werkte in principe de klok rond. Meestal had ze geen pauze, maar toch had ze altijd een stralende, vrolijke glimlach op haar gezicht, met ogen die schitterden als ze lachte. We werden vrienden, en door onze vriendschap kreeg ik een inkijkje in haar leven: ik zag het meisje achter het huishouden, achter het leven van dienstbaarheid.

IN WELKE MATE HEB JE ONDERZOEK VERRICHT VOOR DIT BOEK?

Ik heb bijna twee decennia in Lagos gewoond, en ben opgegroeid met dienstmeisjes, en veel van wat ik toen heb meegemaakt en in me heb opgenomen, heeft de basis gevormd voor mijn onderzoek. Ik heb ook behoorlijk wat onderzoek gedaan naar de wetigheid van jonge meisjes die voor gezinnen zoals dat van mij werkten. Ik sprak met een paar goede vrienden die dienstmeisjes in dienst hadden en probeerde te begrijpen hoe hun dienstmeisjes zich gedroegen en leefden in vergelijking met de meisjes die ik in mijn jeugd heb ontmoet. En vandaaruit heb ik de rest van het boek opgebouwd. Adunni's taalgebruik is een mengeling van Nigeriaanse slang, woorden van mijn destijds tweejarige dochter die toen net leerde praten, letterlijke vertalingen vanuit het Yoruba, en woorden die ik zelf heb bedacht tijdens het schrijven. Ik heb bovendien behoorlijk wat inspiratie gehaald uit geweldige boeken die in niet-standaard Engels zijn geschreven.

WAT DENK JE DAT LEZERS VAN ADUNNI'S VERHAAL KUNNEN LEREN?

Ik ben opgegroeid in een middenklassebuurt in Nigeria waar veel gezinnen dienstmeisjes in dienst hadden. Dit waren meestal ongeschoolde jonge meisjes en helaas werden veel van hen slecht behandeld. Als kind liep ik rond met veel vragen: waarom mochten sommige dienstmeisjes niet mee-eten, tv-kijken of naar school? Waarom moesten ze koken, schoonmaken en gezinnen bedienen, terwijl ze nog zo jong waren? Mijn onbeantwoorde vragen reisden met me mee vanuit Nigeria. Ik droeg de vragen diep weggestopt met me mee, terwijl ik verderging met mijn leven. Ik vestigde me in Engeland en begon mijn eigen gezin.

Ik herinner me dat ik mijn dochter, toen acht, beleefd vroeg om te helpen met wat huishoudelijke taken. Haar reactie bestond uit een boel gekreun en een reeks smoesjes. Ik moet een beetje van streek zijn geraakt, want ik herinner me dat ik haar een vraag stelde die beslissend werd voor het verloop van dit boek: 'Weet je dat er in Nigeria jonge meisjes zijn zoals jij, die waarschijnlijk moeten werken voor families zoals de mijne?' Met de schok en de grote interesse die dit bij mijn dochter teweegbracht, kwamen alle vragen die ik als kind had gehad weer boven.

Die avond begon ik aan mijn onderzoek. Ik ontdekte dat jonge meisjes nog steeds als dienstmeisjes werkten, en nog steeds werden mishandeld. Ik stuitte op een krantenartikel: een dertienjarig meisje liep door toedoen van de vrouw die haar in dienst had genomen brandwonden op door kokend water. Het waren niet alleen de gruwelijke verwondingen die me raakten, ik schrok ook van het feit dat de krant het gezicht van het meisje had gecensureerd met een blok zwarte inkt. De krant probeerde zo de identiteit van het meisje te beschermen, maar het leek alsof ze haar met opzet van de wereld wilden loskoppelen. De foto leek te zeggen: dit is een onbelangrijk persoon. Een onbekende. Gewoon een geval om op te nemen in de statistieken. Mijn geweten werd wakker geschud. Ik begon me dingen af te vragen: wie is dit meisje uit dit artikel? Heeft ze familie? Wat wil ze bereiken in het leven? Welke verlangens en dromen heeft ze? *Het meisje met de luidende stem* is ontstaan uit mijn verlangen antwoorden te krijgen op die vragen. Ik wilde deze sluier vreselijk graag wegrukken.

In dezelfde tijd was ik ook bezig om mijn master in creatief schrijven te halen en ik moest de eerste drieduizend woorden van mijn scriptie bij mijn docent inleveren. Ongeveer een dag voor de deadline hoorde ik de stem van Adunni in mijn hoofd en schreef ik de eerste drieduizend woorden. Ik weet nog hoe ik het kantoor van mijn begeleider binnenliep, nadat ik dat stuk had ingeleverd. Ik verwachtte dat hij veel aan te merken zou hebben op mijn werk, maar in plaats daarvan zei hij: 'Abi, dit is geweldig. Denk je dat je hiermee door kunt gaan?' En ik antwoordde: 'Ik denk niet dat ik dat kan.' En uiteindelijk heb ik het toch voor elkaar gekregen!

